

Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych

w Szkole Podstawowej
im. Kawalerów Orderu Uśmiechu
w Czersku

Listopad 2017

DYREKTOR SZKOŁY

mgr Ivona Wadas

Spis treści

1. Podstawa Prawna.....	4
2. Wykaz procedur.....	5
2.1. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego	5
2.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie	5
2.3. Procedura postępowania w przypadku, gdy stwierdza się znaczne zaniedbanie w zakresie sprawowania pieczy rodzicielskiej nad dzieckiem	6
2.4. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń posiada wyroby tytoniowe, alkoholowe bądź środki psychoaktywne na terenie placówki.....	7
2.5. Procedura postępowania w przypadku, gdy podejrzewa się, że uczeń znajduje się na terenie placówki w stanie odurzenia alkoholem lub środkami psychoaktywnymi	8
2.6. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który poprzez swój strój i zachowanie propaguje idee sprzeczne z ogólnie przyjętymi normami społecznymi i prawnymi	9
2.7. Procedura postępowania w przypadku uszkodzenia bądź zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia	9
2.8. Procedura postępowania w przypadku kradzieży bądź zniszczenia mienia innej osoby przez ucznia	10
2.9. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który uległ wypadkowi podczas lekcji, przerwy śródlekcyjnej oraz zajęć pozalekcyjnych.....	11
2.10. Procedura postępowania w przypadku nagłej niedyspozycji ucznia podczas pobytu w placówce (złe samopoczucie, zasłabnięcie itd.), w tym w przypadku nieobecności pielęgniarki	12
2.11. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który dopuścił się czynu karalnego na terenie placówki.....	12
2.12. Procedura postępowania w przypadku ucznia bądź grupy uczniów, których zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji przez nauczyciela	13
2.13. Procedura postępowania, gdy uczeń lub grupa uczniów przejawia zachowania agresywne (z uwzględnieniem stopnia szkodliwości	14
2.15. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego	15

2.16. Procedura postępowania w przypadku, gdy po dziecko zgłasza się rodzic/opiekun prawny pod wpływem alkoholu	15
2.17. Procedura postępowania w przypadku nieodebrania dziecka ze świetlicy szkolnej przez rodzica/opiekuna szkolnego do czasu zamknięcia placówki.....	16
2.18. Procedura postępowania w przypadku długotrwałego braku kontaktu z rodzicem bądź opiekunem prawnym dziecka.....	16
2.19. Procedura postępowania w przypadku obecności na terenie szkoły osób nieuprawnionych, zachowujących się niewłaściwie bądź stwarzających zagrożenie dla uczniów	17
2.20. Procedura postępowania w przypadku obecności na terenie szkoły zwierząt stwarzających zagrożenie dla uczniów	17
2.21. Procedura postępowania w przypadku sygnalizowania przez ucznia zamiaru popełnienia próby samobójczej	17
2.22. Procedura postępowania w przypadku popełnienia samobójstwa/realnej próby samobójczej/zabójstwa ucznia w szkole bądź poza szkołą	18
3. Definicje	19
4. Spis czynów karalnych.....	19
Formularz wystąpienia sytuacji kryzysowej.....	21

Nauczycielu!

Wystąpienie którejkolwiek z powyższych sytuacji kryzysowych wymaga uzupełnienia formularza (ostatnie strony dokumentu), który stanowi świadectwo podjętych przez Ciebie działań oraz opis zdarzenia. Pamiętaj o postępowaniu zgodnym z procedurami.

Swoje działania w danym formularzu powinny udokumentować także inne osoby, które udzieliły pomocy uczniowi bądź kontaktowały się z instytucjami prawnymi. Osoby te opisują podjęte przez siebie działania na tym samym dokumencie.

Wszystkie w/w osoby powinny zaświadczyć podjęte działania poprzez złożenie na formularzu podpisu (imię i nazwisko).

Jeśli jesteś świadkiem/uczestnikiem sytuacji kryzysowej nieujętej w spisie – opisz ją zgodnie z kolejnymi punktami formularza.

1. Podstawa Prawna

- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. 2017 poz. 59);
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33 poz. 178);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz. 59 ze zm.);
- ustawa z 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. Nr 88 poz. 553 ze zm.);
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 ze zm.);
- zarządzenie nr 1619 Komendanta Głównego Policji z 3 listopada 2010 roku w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich (Dz. Urz. KGP Nr 20 poz. 107 ze zm.);
- rozporządzenia MEN z dn. 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

2. Wykaz procedur

2.1. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego

W sytuacji, gdy wychowawca lub nauczyciel podejrzewa, że uczeń jest nieobecny w szkole z powodu wagarów:

1. Nauczyciel natychmiast kontaktuje się z wychowawcą;
2. Wychowawca natychmiast kontaktuje się z rodzicem;
3. Jeżeli podejrzenia się potwierdziły, po przyjeździe ucznia do szkoły przeprowadza z nim rozmowę wychowawczą i powiadamia pedagoga szkolnego, który przeprowadza z uczniem rozmowę motywującą, spisuje kontrakt lub podejmuje inne środki oddziaływania wychowawczego. Pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia na temat prawnych konsekwencji nierealizowania obowiązku szkolnego;
4. Jeżeli uczeń nadal wagaruje pedagog informuje o tym fakcie dyrektora szkoły;
5. Jeżeli w/w działania są nieskuteczne, uczeń otrzymuje upomnienie dyrektora na forum klasy lub szkoły;
6. Jeżeli w/w działania są nieskuteczne, uczeń otrzymuje naganę dyrektora na forum klasy lub szkoły;
7. Jeżeli uczeń nadal uporczywie wagaruje dyrektor zgłasza ten fakt do Sądu Rodzinnego i Nieletnich z uwagi na zagrożenie demoralizacją.

2.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń jest ofiarą przemocy w rodzinie

Nauczyciel:

1. Przyjmuje informację, zachowując dyskrecję, zapisuje datę, godzinę i treść zgłoszenia;
2. Informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę klasy, dyrektora szkoły oraz pedagoga/psychologa szkolnego;
3. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia dyrektor lub wychowawca wzywa lekarza bądź pogotowie ratunkowe;
4. Dyrektor lub psycholog/pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym, w celu ustalenia przebiegu zdarzenia, rodzaju stosowanej przemocy oraz częstotliwości jej występowania (o ile pozwala na to stan ucznia);

5. Pedagog/psycholog zawiadamia i wzywa do szkoły rodzica/opiekuna prawnego ucznia, którego sprawa dotyczy;
6. W przypadku przeprowadzenia rozmowy wskazującej na niewystępowanie przemocy w rodzinie wychowawca, pedagog i psycholog w dalszym ciągu monitorują sytuację dziecka;
7. W przypadku potwierdzenia przez prawnego opiekuna ucznia występowania przemocy w rodzinie (wcześniejszych incydentów) lub powtarzających się sygnałów świadczących o przemocy dyrektor powiadamia policję i sąd rodzinny.

2.3. Procedura postępowania w przypadku, gdy stwierdza się znaczne zaniedbanie w zakresie sprawowania pieczy rodzicielskiej nad dzieckiem

W przypadku stwierdzenia długotrwałego zaniedbania dziecka pod postacią: ciągłego nieprzygotowania do lekcji; nieposiadania niezbędnych przyborów szkolnych, a tym samym niemożności pełnego uczestnictwa w lekcjach; niewłaściwego ubioru (niedostosowanego do panujących warunków atmosferycznych bądź brudnego) itd., nauczyciel:

1. Zawiadamia o zaobserwowanym zaniedbaniu wychowawcę i pedagoga/psychologa szkolnego;
2. Pedagog bądź psycholog zawiadamia i wzywa do szkoły rodzica bądź opiekuna prawnego dziecka;
3. W trakcie rozmowy pedagog/psycholog przeprowadza wywiad z rodzicem, w celu określenia przyczyn zaniedbania dziecka, a następnie wspólnie sporządzają kontrakt, w którym opracowany zostaje plan naprawczy sytuacji dziecka;
4. Pedagog/psycholog i wychowawca monitorują sytuację dziecka, jeśli sytuacja nie ulega poprawie w/w osoby zawiadamiają dyrektora szkoły;
5. Pedagog/psycholog zawiadamia i wzywa do szkoły rodzica bądź opiekuna prawnego dziecka;
6. W trakcie rozmowy pedagog/psycholog wraz z dyrektorem szkoły przeprowadzają z rodzicem wywiad, w celu ustalenia przyczyn niedotrzymania kontraktu między rodzicem/opiekunem prawnym dziecka a placówką; opracowany zostaje nowy kontrakt;
7. Pedagog/psycholog i wychowawca monitorują sytuację dziecka, jeśli sytuacja nie ulega poprawie w/w osoby zawiadamiają dyrektora szkoły, ten z kolei podejmuje decyzję o zawiadomieniu Sądu Rodzinnego;

8. W przypadku podejrzenia, że zaniedbanie prowadzi do zagrożenia dobra dziecka pracownicy szkoły mogą pominąć poszczególne punkty powyższej procedury, w celu przyspieszenia proporcjonalnej do zagrożenia reakcji.

2.4. Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń posiada wyroby tytoniowe, alkoholowe bądź środki psychoaktywne na terenie placówki

1. Pracownik szkoły, który ma uzasadnione podejrzenie co do posiadania substancji zabronionych powiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy;
2. Wychowawca w obecności innego pracownika szkoły (pedagog, inny nauczyciel) żąda od ucznia ujawnienia substancji, otworzenia i okazania wnętrza plecaka, torby itd., okazania wnętrza kieszeni spodni, kurtki itd. pod rygorem zawiadomienia i wezwania Policji. **Ważne:** nauczyciel nie może sam dokonać przeszukania ucznia, jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji;
3. Jeżeli uczeń odmawia ujawnienia substancji i okazania miejsc w których może znajdować się zakazana substancja ucznia należy odizolować od pozostałych dzieci i uniemożliwić ukrycie lub zniszczenie substancji zakazanej; przez cały czas izolacji uczeń powinien pozostawać pod opieką pracownika szkoły; po konsultacji z dyrektorem należy zawiadomić i wezwać Policję która dokona przeszukania ucznia i jego rzeczy;
4. W przypadku ujawnienia substancji zakazanych należy je zabezpieczyć i wezwać Policję jeżeli jeszcze nie była wzywana oraz przekazać zabezpieczoną substancję;
5. Jeżeli dobrowolnie ujawnioną przez ucznia substancją są wyroby tytoniowe, można zrezygnować z wzywania Policji;
6. Należy podjąć próbę ustalenia w jaki sposób uczeń wszedł w posiadanie zakazanej substancji;
7. O ujawnieniu substancji zawiadamiani są rodzice lub prawni opiekuni dziecka;
8. Jeżeli ujawnioną substancją są środki psychoaktywne należy o sytuacji zawiadomić właściwy Sąd Rodzinny; jeżeli ujawnioną substancją jest alkohol, a ogólne zachowanie ucznia może wskazywać na jego demoralizację również należy zawiadomić Sąd Rodzinny.

2.5. Procedura postępowania w przypadku, gdy podejrzewa się, że uczeń znajduje się na terenie placówki w stanie odurzenia alkoholem lub środkami psychoaktywnymi

1. Pracownik szkoły powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy;
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie lub zdrowie;
3. Wzywa lekarza i policję w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udziela pomocy medycznej;
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły;
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5% alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm), Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów prawnych oraz Sąd Rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat;
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policji lub Sądu Rodzinnego;
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym akcie powiadomić Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji;
8. Uczeń, który w szkole przebywał w stanie odurzenia otrzymuje co najmniej naganą dyrektora szkoły;
9. W razie potrzeby pedagog szkolny udostępnia rodzicom adresy placówek terapeutycznych.

2.6. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który poprzez swój strój i zachowanie propaguje idee sprzeczne z ogólnie przyjętymi normami społecznymi i prawnymi

1. Pracownik, który zaobserwował niewłaściwy strój lub zachowanie zawiadamia wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego;
2. Wychowawca lub pedagog przeprowadza z uczniem rozmowę uświadamiającą na temat właściwego zachowania; jeżeli wykroczenie ma charakter rażący zawiadamia się rodziców lub prawnych opiekunów;
3. Nauczyciel ma prawo poprosić ucznia o zmianę ubrania;
4. Jeżeli niewłaściwe zachowanie powtarza się należy o sytuacji zawiadomić rodziców i prawnych opiekunów;
5. Jeżeli zachowanie lub strój ucznia może spełniać przesłanki czynu karalnego (np. propagowanie idei faszystowskich, nazistowskich lub komunistycznych) należy zawiadomić Policję.

2.7. Procedura postępowania w przypadku uszkodzenia bądź zniszczenia mienia szkolnego przez ucznia

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga;
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje dyrektora szkoły;
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga;
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych sprawcy i przekazuje sprawę dyrektora szkoły, który ustala sposób i termin naprawienia szkody;
5. W przypadku stwierdzenia celowego zniszczenia mienia o wartości przekraczającej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę (czyn karalny) dyrektor szkoły podejmuje decyzję o powiadomieniu Policji.

Uwaga: Nauczyciel odpowiada za uszkodzenie mienia, o ile w postępowaniu sądowym została mu udowodniona wina w nadzorze.

2.8. Procedura postępowania w przypadku kradzieży bądź zniszczenia mienia innej osoby przez ucznia

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży lub zniszczeniu mienia, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia;
2. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy;
3. Jeżeli domniemany sprawca kradzieży odmawia ujawnienia przedmiotu kradzieży i okazania swoich rzeczy stosujemy odpowiednio procedurę z pkt. 2.4. podpunkt 3;
4. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, a w przypadku jego nieobecności pedagogowi;
5. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia;
6. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami/opiekunami prawnymi. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia, sposób ukarania sprawcy;
7. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami/opiekunami prawnymi przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami/opiekunami prawnymi;
8. W przypadku kradzieży rzeczy o wartości przekraczającej $\frac{1}{4}$ minimalnego wynagrodzenia za pracę (czyn karalny) dyrektor szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu Policji.

2.9. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który uległ wypadkowi podczas lekcji, przerwy śródlekcyjnej oraz zajęć pozalekcyjnych

Pracownik szkoły, który otrzymał wiadomość o wypadku ucznia lub był jego świadkiem:

1. Niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, tzn. sprowadza fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udziela poszkodowanemu pierwszej pomocy;
2. Nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia;
3. Niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły;
4. Jeżeli nauczyciel prowadzi w tym czasie zajęcia zobowiązany jest zapewnić opiekę innemu nauczycielowi dla swojej klasy;
5. O wypadku zawiadamia się rodziców lub prawnych opiekunów ucznia;
6. W przypadku lżejszych obrażeń (nie zagrażających życiu, zdrowiu ucznia) dalsze działania podejmuje się w ustaleniu z rodzicami;
7. W porozumieniu z rodzicami ucznia należy ustalić:
 - a. potrzebę wezwania pogotowia,
 - b. potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica,
 - c. godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia.
8. W przypadku obrażeń zagrażających zdrowiu lub życiu dziecka należy w każdym przypadku zawiadomić pogotowie ratunkowe;
9. Wyznaczony nauczyciel podejmuje działania zmierzające do ustalenia okoliczności zdarzenia;
10. Jeżeli z poczynionych ustaleń wynika, że przyczyną wypadku mogło być popełnienie czynu karalnego przez innego ucznia lub pracownika szkoły należy zawiadomić Policję;
11. Jeżeli z poczynionych ustaleń wynika, że przyczyną wypadku mogło być zdarzenie podlegające kompetencji innych służb państwowych należy po konsultacji z dyrektorem zawiadomić właściwą jednostkę.

2.10. Procedura postępowania w przypadku nagłej niedyspozycji ucznia podczas pobytu w placówce (złe samopoczucie, zasłabnięcie itd.), w tym w przypadku nieobecności pielęgniarki

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zawiadamia pielęgniarkę szkolną;
2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców dziecka oraz ustala dalszą opiekę nad dzieckiem;
3. W przypadku nieobecności pielęgniarki nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców ucznia;
4. W porozumieniu z rodzicami ucznia należy ustalić:
 - a. potrzebę wezwania pogotowia,
 - b. potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica,
 - c. godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia
5. Do momentu odebrania przez rodziców/opiekunów prawnych lub przyjazdu pogotowia uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły;
6. W przypadku braku kontaktu z rodzicami uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły do czasu nawiązania kontaktu lub ustania objawów złego samopoczucia;
7. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie dziecka nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły, rodziców/opiekunów prawnych ucznia.

2.11. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który dopuścił się czynu karalnego na terenie placówki

1. Pracownik który powziął informację o popełnieniu czynu karalnego zawiadamia dyrektora placówki, pedagoga szkolnego, wychowawcę klasy ucznia pokrzywdzonego i domniemanego sprawcy;
2. Podczas działań należy zachować dyskrecję i nie nagłaśniać zdarzenia jeżeli nie jest to konieczne;
3. Jeżeli informacja o popełnieniu czynu karalnego pochodzi od ucznia należy zapewnić mu możliwość poinformowania o zdarzeniu z zachowaniem dyskrecji i anonimowości (względem innych uczniów) zawiadamiającego;
4. O zdarzeniu niezwłocznie należy zawiadomić Policję;

5. Do czasu przyjazdu funkcjonariuszy Policji należy zapewnić izolację miejsca popełnienia czynu, ustalić personalia świadków zdarzenia, zapewnić opiekę pokrzywdzonemu i domniemanemu sprawcy;
6. Domniemanego sprawcę należy odizolować od pozostałych uczniów; jeżeli domniemanych sprawców jest kilku, w miarę możliwości powinni być izolowani od siebie nawzajem;
7. W przypadku gdy zachodzi taka konieczność należy wezwać i umożliwić działanie służb medycznych;
8. O zajściu informujemy rodziców lub prawnych opiekunów pokrzywdzonego, domniemanego sprawcy oraz świadków jeżeli funkcjonariusze Policji sygnalizują zamiar przeprowadzenia czynności procesowych (np. przesłuchania) z ich udziałem.

2.12. Procedura postępowania w przypadku ucznia bądź grupy uczniów, których zachowanie uniemożliwia prowadzenie lekcji przez nauczyciela

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji, informuje o zachowaniu rodziców/opiekunów ucznia osobiście lub wpisując odpowiednią notatkę do zeszytu korespondencji lub zeszytu przedmiotowego. Na kolejnej lekcji kontroluje fakt zapoznania się rodzica z notatką.
2. W sytuacji wymagającej natychmiastowej interwencji innych osób nauczyciel powiadamia pedagoga lub dyrektora szkoły poprzez skierowanie do sekretariatu ucznia z klasy.
3. Nauczyciel prowadzący zajęcia informuje o zdarzeniu wychowawcę i sporządza odpowiednią notatkę w dzienniku lekcyjnym.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami/opiekunami prawnymi i wymierza kary zgodnie z WSO;
5. W przypadku braku poprawy zachowania wychowawca w porozumieniu i w obecności nauczyciela prowadzącego i pedagoga przeprowadza rozmowę z uczniem oraz jego rodzicami/opiekunami prawnymi. W przypadkach trudnych konsultuje się z radą pedagogiczną w celu podjęcia działań zmierzających do zdyscyplinowania ucznia;
6. W przypadku nieskuteczności w/w działań oraz w uzasadnionych przypadkach ujętych Statutem Szkoły dyrektor ma prawo podjąć starania o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

2.13. Procedura postępowania, gdy uczeń lub grupa uczniów przejawia zachowania agresywne (z uwzględnieniem stopnia szkodliwości)

1. Nauczyciel szkoły przerywa zachowanie agresywne, którego jest świadkiem i jeżeli jest taka możliwość przeprowadza wstępną rozmowę z uczniem i ustala okoliczności zdarzenia;
2. Nauczyciel informuje wychowawcę o zdarzeniu i wstępnych ustaleniach, a w uzasadnionych przypadkach pedagoga;
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, sporządza notatkę w dzienniku lekcyjnym i wymierza karę stosowną do zaistniałej sytuacji, zgodną z WSO;
4. Wychowawca informuje rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu i formie wymierzonej kary;
5. Jeżeli skutkiem zachowania agresywnego jest popełnienie czynu karalnego ściganego z urzędu (np. uszkodzenie ciała powyżej 7 dni) o zdarzeniu należy poinformować Policję;
6. Jeżeli zachowania agresywne powtarzają się, wychowawca informuje pedagoga szkolnego, który podejmuje inne działania:
 - a) przeprowadza rozmowę interwencyjną w obecności rodziców i policjanta ds. nieletnich,
 - b) wnioskuje o zwołanie zespołu wychowawczego, który ustali dalszą strategię działań. Pedagog sporządza z podjętych działań notatki umieszczone w dokumentacji pedagoga.
7. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia kieruje wnioskiem do Sądu Rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia.

2.14. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który staje się ofiarą przemocy psychicznej (w tym cyberprzemocy) bądź fizycznej ze strony innych uczniów szkoły

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek przemocy, informuje o zdarzeniu wychowawcę, a ten pedagoga;
2. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem przeprowadza rozmowę z ofiarą przemocy, udziela jej wsparcia i porady, ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków;

3. Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem informuje o zdarzeniu rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego i sprawcy (jeżeli jest znany i nieletni);
4. Jeżeli sprawca przemocy jest uczniem szkoły, wychowawca postępuje zgodnie z zasadami oceny negatywnego zachowania zawartymi w WSO;
5. Jeżeli natężenie przemocy wskazuje, że doszło do popełnienia czynu karalnego lub domniemany sprawca nie jest uczniem szkoły należy zawiadomić Policję;
6. Wychowawca i pedagog monitorują sytuację ucznia (ofiary), sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

2.15. Procedura postępowania w przypadku ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Pracownik szkoły udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej i wzywa pogotowie ratunkowe jeżeli zachodzi taka potrzeba;
2. Pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego;
3. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców ucznia;
4. Dyrektor szkoły niezwłocznie zawiadamia Policję.

2.16. Procedura postępowania w przypadku, gdy po dziecko zgłasza się rodzic/opiekun prawny pod wpływem alkoholu

1. Pracownik szkoły, który jest świadkiem zdarzenia lub otrzymał informację o tym, że po nieletniego ucznia przyszedł rodzic pod wpływem alkoholu, bezzwłocznie powiadamia o tym wychowawcę klasy, pedagoga szkolnego i dyrektora;
2. Uczniowi należy niezwłocznie udzielić wsparcia i odizolować od osoby będącej pod wpływem alkoholu;
3. Podczas działań należy zachować dyskrecję i nie nagłaśniać zdarzenia jeżeli nie jest to konieczne;
4. Nauczyciel nawiązuje kontakt z drugim rodzicem lub inną osobą upoważnioną do odbioru dziecka;
5. Jeżeli nie ma możliwości przekazania dziecka innej osobie upoważnionej do odbioru dziecko umieszcza się w świetlicy szkolnej;
6. Jeżeli sytuacja powtarza się o zdarzeniu należy zawiadomić Sąd Rodzinny.

2.17. Procedura postępowania w przypadku nieodebrania dziecka ze świetlicy szkolnej przez rodzica/opiekuna szkolnego do czasu zamknięcia placówki

1. Nauczyciel świetlicy kontaktuje się telefonicznie z rodzicami/opiekunami prawnymi dziecka, ustala przyczyny zdarzenia i zapewnia dziecku opiekę do czasu ich przybycia;
2. W przypadku braku kontaktu z rodzicami/opiekunami prawnymi nauczyciel doprowadza dziecko do miejsca jego zamieszkania;
3. Przed odprowadzeniem ucznia nauczyciel pozostawia wiadomość w szkole na wypadek przybycia rodzica;
4. W przypadku niezastania w domu rodziców/prawnych opiekunów lub innej osoby dorosłej powiadamia Policję, zapewniając dziecku opiekę do czasu jej przyjazdu;
5. Nauczyciel świetlicy informuje pedagoga i dyrektora szkoły, którzy rozpoznają sytuację i podejmują dalsze przewidziane prawem działania;
6. W przypadku powtarzania się takiej sytuacji dyrektor szkoły rozważa zawiadomienie Sądu Rodzinnego.

2.18. Procedura postępowania w przypadku długotrwałego braku kontaktu z rodzicem bądź opiekunem prawnym dziecka

1. W przypadku, gdy rodzic/opiekun prawny nie kontaktuje się z wychowawcą w czasie wyznaczonym, wychowawca prosi rodzica/opiekuna prawnego o przybycie do szkoły, wykorzystując różne formy nawiązywania kontaktu z rodzicem: wpis do zeszytu wychowawczego, kontakt telefoniczny, wizyta w domu. Podjęte działania dokumentuje w dzienniku lekcyjnym;
2. W przypadku braku reakcji ze strony rodzica/opiekuna prawnego wychowawca wysyła list polecony za potwierdzeniem odbioru;
3. W przypadku, gdy rodzic/opiekun prawny nadal nie reaguje na wezwanie należy zawiadomić właściwy Ośrodek Pomocy Społecznej;

2.19. Procedura postępowania w przypadku obecności na terenie szkoły osób nieuprawnionych, zachowujących się niewłaściwie bądź stwarzających zagrożenie dla uczniów

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia pracowników obsługi lub dyrektora szkoły;
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły;
3. W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia Policję lub Straż Miejską;
4. W trakcie całego zajścia nauczyciele izolują uczniów od osób stwarzających zagrożenie.

2.20. Procedura postępowania w przypadku obecności na terenie szkoły zwierząt stwarzających zagrożenie dla uczniów

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje dzieci od zwierzęcia (dzieci nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku na polecenie nauczycieli dyżurujących wracają do budynku szkoły);
2. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia pracownika obsługi;
3. Pracownik obsługi lub nauczyciel informuje dyrekcję szkoły i podejmuje działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia;
4. Dyrektor wzywa Straż Miejską, ewentualnie służby weterynaryjne.

2.21. Procedura postępowania w przypadku sygnalizowania przez ucznia zamiaru popełnienia próby samobójczej

1. Pracownik szkoły, który dowiedział się o zamiarze popełnienia samobójstwa przez ucznia (w szkole lub poza szkołą) natychmiast nawiązuje i podtrzymuje kontakt niewerbalny i werbalny z dzieckiem;
2. Należy zapewnić izolację ucznia od grupy rówieśniczej;

3. Należy zapewnić stałą obecność z uczniem osoby dorosłej oraz udzielenie w razie potrzeby pierwszej pomocy;
4. Nauczyciel niezwłocznie zawiadamia pedagoga szkolnego, psychologa oraz dyrekcję szkoły;
5. Pedagog bądź psycholog udzielają dziecku doraźnego wsparcia/pomocy specjalistycznej;
6. Nauczyciel zawiadamia rodziców ucznia, a także w razie potrzeby pogotowie ratunkowe i policję;
7. Rodzicom ucznia i ewentualnie służbom ratunkowym należy przekazać przygotowaną wcześniej informację o możliwości pomocy specjalistycznej dla ucznia i jego rodziców.

2.22. Procedura postępowania w przypadku popełnienia samobójstwa/realnej próby samobójczej/zabójstwa ucznia w szkole bądź poza szkołą

1. Pracownicy szkoły obecni na miejsce zdarzenia udzielają pierwszej pomocy przedmedycznej;
2. Należy niezwłocznie wezwać pogotowie ratunkowe i zawiadomić Policję;
3. Miejsce zdarzenia należy odizolować od pozostałych uczniów;
4. O zdarzeniu należy niezwłocznie powiadomić rodziców lub prawnych opiekunów ucznia; uwaga: w przypadku pojawienia się przedstawicieli mediów w szkole nie należy udzielać im żadnych informacji dopóki o ewentualnej śmierci dziecka nie zostanie powiadomiona najbliższa rodzina (należy zrobić to twarzą w twarz – nie za pośrednictwem poczty bądź telefonu); uwaga: jakiekolwiek udzielenie informacji może nastąpić po konsultacji z jednostką prowadzącą śledztwo w sprawie oraz opiekunami prawnymi poszkodowanego;
5. Dyrektor podejmuje decyzję o ewentualnym przerwaniu zajęć szkolnych w danym dniu;
6. Dyrektor organizuje pomoc i wsparcie dla najbliższej rodziny zmarłego bądź poszkodowanego;
7. Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć;
8. Dyrektor ani żaden inny pracownik szkoły nie kontaktuje się z mediami, w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji.

3. Definicje

- ❖ **Czyn karalny** – czyn spełniający przesłanki typu czynu opisanego w ustawie karnej; W przypadku uczniów szkoły podstawowej mowa o czynie karalnym a nie o przestępstwie ponieważ ze względu na wiek uczniowie szkół podstawowych nie podlegają odpowiedzialności według Kodeksu Karnego a ustawy o odpowiedzialności nieletnich;
- ❖ **Obowiązek zawiadomienia o czynie karalnym** – zgodnie z art. 4 § 3 ustawy o odpowiedzialności nieletnich nakłada m.in. na instytucje samorządowe (a więc i szkoły publiczne) obowiązek zawiadomienia o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu;
- ❖ **Sąd Rodzinny** – właściwie Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich; Każdorazowo gdy zachodzi konieczność zawiadomienia Sądu Rodzinnego zawiadamiamy Sąd właściwy dla miejsca zamieszkania ucznia.
 - a) Dla powiatu piaseczyńskiego: Sąd Rejonowy w Piasecznie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich ul. Kościuszki 14, 05-500 Piaseczno;
 - b) Dla powiatu grójeckiego: Sąd Rejonowy w Grójcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich, ul. Sportowa 14, 05-600 Grójec;

Zawiadomienie Sądu Rodzinnego zawsze dokonywane jest na piśmie, przez osobę uprawnioną do reprezentowania Szkoły zgodnie z jej statutem;
- ❖ **Policja** – w przypadku gdy zachodzi konieczność zawiadomienia Policji zawiadamiany jednostkę właściwą dla miejsca popełnienia czynu karalnego. W większości przypadków będzie to jednostka właściwa dla siedziby placówki tj Komisariat Policji w Górze Kalwarii, ul. Stefana Grota Roweckiego 4 w Górze Kalwarii, tel: 22 60 45 880;
- ❖ **Ośrodek Pomocy Społecznej** – w przypadku konieczności zawiadomienia OPS zawiadamiamy ośrodek właściwy dla miejsca zamieszkania ucznia:
 - a) dla gminy Góra Kalwaria: ul. Pijarska 40, 05-530 Góra Kalwaria; tel.: 22 727 33 36
 - b) dla gminy Warka: ul. Gośniewska 2, 05-660 Warka, tel.: 48 667 02 20

4. Spis czynów karalnych

Wystąpienie któregośkolwiek z poniższych czynów karalnych obliguje szkołę do niezwłocznego powiadomienia Policji. W przypadku wystąpienia czynu karalnego to Policja zawiadamia Sąd Rodzinny, a ten decyduje o dalszym postępowaniu.

- zabójstwo (KK art. 148);
- nakłanianie i pomoc do samobójstwa (KK art. 151);
- nieumyślne spowodowanie śmierci (KK art. 155);
- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu (ciężki, średni, lekki; KK art. 156, art. 157);
- bójka i pobicie (w tym z użyciem przedmiotu niebezpiecznego; KK art. 158, art. 159); **uwaga:** o bójce lub pobiciu mówimy tylko i wyłącznie w przypadku, gdy w zajściu uczestniczą co najmniej trzy osoby: np. dwóch napastników i jedna ofiara; jeżeli dochodzi do zajścia „jeden na jeden” penalizowane jest ono tylko w przypadku spowodowania uszczerbku na zdrowiu;
- spowodowanie zdarzenia powszechnie niebezpiecznego (np. pożar, zawalenie budynku, eksplozja; KK art. 163);
- spowodowanie wypadku komunikacyjnego (KK art. 177, art. 178); **uwaga:** uczeń nie musi kierować pojazdem, aby spowodować wypadek komunikacyjny (np. nagle wtargnięcie na jezdnię, obrzucanie samochodów kamieniami);
- bezprawne pozbawienie wolności (KK art. 189);
- stosowanie gróźb karalnych (KK art. 190);
- stalking – uporczywe nękanie (KK art. 190a);
- utrwalenie i rozpowszechnianie wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej (KK art. 191a);
- zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej (KK art. 197);
- seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności (KK art. 198);
- publiczne prezentowanie treści pornograficznych (KK art. 202);
- znęcanie się (KK art. 207);
- rozpijanie małoletniego (KK art. 208);
- zniesławienie (KK art. 212); zniewaga (KK art. 216);
- naruszenie nietykalności cielesnej (KK art. 217);
- naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego, czynna napaść bądź znieważenie funkcjonariusza (KK art. 222, art. 223, art. 226); **uwaga:** nauczyciel jest funkcjonariuszem publicznym;
- wszczęcie fałszywego alarmu (KK art. 224a);
- bezprawne uzyskanie informacji (KK art. 267);
- przestępstwa przeciwko mieniu: kradzież (KK art. 278), rozbój (KK art. 280), oszustwo (KK art. 286), zniszczenie mienia (KK art. 288), paserstwo (KK art. 291, art. 292, art. 293).

Formularz wystąpienia sytuacji kryzysowej

Tytuł i nr ¹ :	
Data/godzina/ miejsce zdarzenia:	
Nauczyciel sporządzający formularz:	
Uczestnicy ze wskazaniem roli w wydarzeniu ² :	
Powiadomienie opiekunów prawnych:	Podkreśl właściwe: Tak Nie Jeśli tak, proszę krótko opisać ustalenia z rozmowy:
Powiadomienie innych instytucji bądź osób:	Podkreśl właściwe: * Policja; * Sąd Rodzinny i Nieletnich; * Ośrodek Pomocy Społecznej; * Pogotowie ratunkowe; * Straż Miejska; * Lekarz; * Inne (proszę wymienić):

¹ Jeśli sytuacja ujęta jest w spisie; jeśli nie stosujemy nazewnictwo adekwatne do zaistniałego wydarzenia (np. agresja fizyczna wobec nauczyciela).

² Tj. sprawca, ofiara, świadek.

Opis
wydarzenia:

Opis działań
podjętych przez
nauczyciela
(w punktach):